

สารบัญ

หน้า

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และการสอบภาษาอังกฤษภายในโรงเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 1

ผู้วิจัย เซลซีเลีย แอนเนท ลินด์ควิสท์

การสอนไวยากรณ์ในการสอนแบบมุ่งเนื้อหา 3

ผู้วิจัย ทศนา แสงวงศ์

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษา: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่เป็นผู้พูดภาษาเขมรสูง ลาวอีสานและกวย ฌ โรงเรียนศรีนครณ์พิทยาลัย จังหวัดสุรินทร์ 5

ผู้วิจัย พิสิษฐ์ บุรณเจริญ

การสอนวิธีตอบรับคำชมเป็นภาษาอังกฤษผ่านแนวทางการสอนภาษา เพื่อการสื่อสารสำหรับนักศึกษา
สาขาวิชาภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 7

ผู้วิจัย มานัสวี พงษ์ศิริจันทร์

สาขาวิชานวัตกรรมการท่องเที่ยว

แนวทางการยกระดับคุณภาพบริการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยว 9
ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อำนาจเจริญ ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี)

ผู้วิจัย กิตต์กวีนิเทศน์ วงศ์หมั่น

รูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมของชุมชนบ้านอาลีและชุมชนบ้านอ้อมแก้ว 13
จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย ทิพย์สุวรรณ แซ่ลี

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัว ชุมชนบ้านหนองบ่อ 15
และบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย นฤมล ดวงชาทม

การพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ของชุมชนบ้านปราสาทเยอ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง 19
จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัย พรหมลิขิต อูรา

การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอวารินชำราบ 23
จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัย มยุรี ก่ออ่อน



สารบัญ

	หน้า
การรับรู้และการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านแคมเปญ “เขาเล่าว่า” ของจังหวัด อุบลราชธานี	27
ผู้วิจัย มะลิวัลย์ วงศ์ด้วง	
การพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี	31
ผู้วิจัย เสาวนีย์ ลุนบุตรดา	
สาขาวิชาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวและบริการ	
ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี	35
ผู้วิจัย ประนิทศ ภูซัด	
กลยุทธ์ทางการตลาดงานนิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี	37
ผู้วิจัย พิชญ์จิรา นาถ่านาค	
สาขาวิชาประวัติศาสตร์	
นโยบายการพัฒนาอีสานของรัฐบาลสยามตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงสมัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ.2453 - 2477	41
ผู้วิจัย พีรภัทร หัวเข็ม	
สาขาวิชาภาษาไทย	
การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมในสารคดี ชุด “แม่वादเมียบียอร์น”: กลวิธีทางภาษากับการสื่ออุดมการณ์	46
ผู้วิจัย นัยนา วงศ์สา คำ	
ตำนานปรัมปรา: ความสำคัญกับกลุ่มชาติพันธุ์เยออำเภอราชไศลจังหวัดศรีสะเกษ	48
ผู้วิจัย ภัคพล บุญเหลือ	
สาขาวิชาภูมิภาคลุ่มน้ำโขงศึกษา	
เพศสถานะกับพลวัตความรู้ประมงในลุ่มน้ำมูล	50
ผู้วิจัย วรพรรณภา วงษ์พินิจ	
การบริโภคปลาในบริบทการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำมูล	52
ผู้วิจัย ศิระศักดิ์ คชสวัสดิ์	



บทคัดย่อ

- เรื่อง : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และการสอบภาษาอังกฤษ
ภายในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- ผู้วิจัย : เซลชีเลีย แอนเนท ลินด์ควิสท์
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.เสาวนีย์ ตรีรัตน์ อเล็กซานเดอร์
- คำสำคัญ : ข้อสอบวัดความสามารถภาษาอังกฤษ, ข้อบังคับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551, วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์, การต่อสู้ดิ้นรนของครู,
ประเทศไทย

งานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อบังคับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และข้อสอบวัดความสามารถภาษาอังกฤษซึ่งออกข้อสอบโดยครูในโรงเรียน ข้อมูลงานวิจัยชิ้นนี้มาจากการวิเคราะห์ข้อสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกครูระดับมัธยมศึกษาต่างโรงเรียน 3 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย งานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพื่อเปิดเผยความเชื่อเกิดก่อนและความคาดหวังเกี่ยวกับการสอนและการประเมินภาษาอังกฤษในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลได้เปิดเผยถึงการต่อสู้ดิ้นรนรวมถึงความกังวลของครูที่มีต่อข้อจำกัดและความคาดหวังในข้อบังคับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และบริบทการสอนที่แท้จริงในโรงเรียนเหล่านั้น



ABSTRACT

TITLE : THAILAND'S BASIC EDUCATION CORE CURRICULUM AND SCHOOL-LEVEL,
IN-HOUSE GRADE 9 ENGLISH LANGUAGE TESTS

AUTHOR : CECILIA ANETTE LINDQVIST

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ADVISOR : SAOWANEE T. ALEXANDER, Ph.D.

KEYWORDS : ENGLISH PROFICIENCY TESTS, BASIC EDUCATION CORE CURRICULUM
REQUIREMENTS, CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS, TEACHERS' STRUGGLES,
THAILAND

This research examined relationships between the Basic Education Core Curriculum Requirements and English proficiency tests written by school teachers. The data came from test papers' analysis by experts and in-depth interviews with three key informants, all of whom are school teachers at three different secondary schools in Northeast Thailand. The data were analyzed by using the Critical Discourse Analysis approach which aimed to uncover presupposed beliefs and expectations with respect to English language teaching and assessment in Thailand. The informants expressed their struggles and concerns with respect to their limitations and expectations in the current Basic Education Core Curriculum Requirements and the actual teaching contexts in their schools.



บทคัดย่อ

เรื่อง : การสอนไวยากรณ์ในการสอนแบบมุ่งเนื้อหา
ผู้วิจัย : ทศนา แสงวงศ์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพัฒน์ กุเกียรติกุล
คำสำคัญ : การสอนแบบมุ่งเนื้อหา

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสอนไวยากรณ์อังกฤษแบบมุ่งเนื้อหาในบริบททางวิทยาศาสตร์ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้โครงสร้างภาษาอังกฤษ (เรื่อง ความสอดคล้องระหว่างประธานและกริยา และ ประโยคกรรมวางก) ผู้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนช่งแย้พิทยาล จังหวัดยโสธร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบทดสอบก่อน และหลังเรียน (Pre-posttest) การสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน (Classroom observation) และแบบสอบถามหลังผู้เข้าร่วมวิจัย (Demographic questionnaire) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.08 และหลังเรียนเท่ากับ 10.92 ตามลำดับ โดยภาพรวมผู้เข้าร่วมการวิจัยได้รับคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณา คะแนนผู้เข้าร่วมการวิจัยแต่ละคน บางคนได้คะแนนหลังเรียนไม่แตกต่างจากคะแนนก่อนเรียน ในขณะที่มีผู้เข้าร่วมการวิจัยหนึ่งคนมีคะแนนลดลง และจากการสังเกตในห้องเรียนพบว่า ผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถสร้างประโยคโดยใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ดังกล่าวได้ถูกต้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมการวิจัยส่วนมากสามารถเรียนรู้โครงสร้างภาษาอังกฤษผ่านเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้



ABSTRACT

TITLE : TEACHING GRAMMAR IN CONTENT-BASED INSTRUCTION: A CASE STUDY OF SIXTH GRADE STUDENTS AT SONGYAETIPPAYA SCHOOL, YASOTHON PROVINCE

AUTHOR : TATSANA SANGWONG

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ADVISOR : ASST. PROF. SUPATH KOOKIATTIKOON, Ph.D.

KEYWORDS : CONTENT-BASED INSTRUCTION

The purpose of this study was to examine if teaching grammar by Content-Based Instruction (CBI) helps students acquire the two grammatical points: subject-verb agreement and passive voice in present simple tense. The participants consisted of 12-sixth-grade students at Songyaetippaya School, Yasothon Province, studying in the second semester of the 2017 academic year. The research instruments used were pre- and post-tests, and classroom observations. The mean, percentage, and standard deviation were calculated to analyze the data.

The results showed that the mean scores of the pre- and post-test showed some level of differences (7.08 and 10.92, respectively) with the statistical significant level of .05. As a whole, the participants received a higher score on the post-test suggesting some improvement in terms of the statistical result. The score of each participant was different compared to the pre-test, but only one participant received a lower score. The finding of the classroom observations revealed that the participants could produce sentences while using the two grammar points correctly. It indicated that the participants could acquire grammar through CBI.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษา: กรณีศึกษา
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นผู้พูดภาษาเขมรสูง ลาวอีสานและกวย
ณ โรงเรียนศรีนครินทร์พิทยาลัย จังหวัดสุรินทร์
- ผู้วิจัย : พิสิษฐ์ บุรณเจริญ
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย วงศ์รักษ์
- คำสำคัญ : กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ, นักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษา โดยเป็นนักเรียนที่สามารถพูดภาษาไทยและภาษาถิ่นของตนเองได้อย่างน้อยหนึ่งภาษา ได้แก่ ภาษาลาวอีสาน ภาษาเขมรสูงและกวย กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนศรีนครินทร์พิทยาลัย จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ออกแบบเพื่อศึกษากลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษา

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษาใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มของนักเรียน ผลปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนที่เป็นผู้พูดภาษาเขมรสูงมีระดับการใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสูงที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่เป็นผู้พูดหลายภาษามีการใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเอง ผลการศึกษานำไปสู่การวิเคราะห์ว่า ภูมิหลังทางภาษาของผู้เรียนและระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษมีผลต่อระดับการใช้กลวิธีการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน



ABSTRACT

TITLE : BILINGUAL LEARNERS' ENGLISH LEARNING STRATEGIES: A CASE STUDY OF
GRADE 12 NORTHERN KHMER, LAO ISAN AND KUI SPEAKING STUDENTS
AT SRINARONGPITTAYALAI SCHOOL IN SURIN PROVINCE

AUTHOR : PHISIT BOONCHAROEN

DEGREE : MASTER OF ART

MAJOR : TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ADVISOR : ASST. PROF. CHALERMCHAI WONGRAK, Ph.D.

KEYWORDS : BILINGUAL LEARNERS, ENGLISH LEARNING STRATEGIES

The purpose of this study was to investigate and identify English language learning strategies used by Lao Isan, Northern Khmer, and Kui speaking students who were grade-12 at Srinarongpittayalai School in Surin Province. 41 students were asked to complete Oxford's Strategy Inventory for Language Learning (SILL) to elicit the English language learning strategies they used. Moreover, to triangulate the data obtained from the questionnaire, a semi-structured interview was employed. It was found that all bilingual participants used English language learning strategies moderately in all categories. A comparison of the use of strategies between the participant groups revealed that Northern Khmer speaking students used English language strategies with the highest mean scores in all categories, followed by the Lao Isan group, then the Kui group, respectively. An analysis of the qualitative data resulted in new categories of English language learning strategies. From these findings, three main arguments were discussed. First, there are similarities and differences in the use of strategies of the participants of this study and other studies. Second, there seems to be some relationship between the participants' ethno-linguistic situations, learning achievement, and level of strategy use. Finally, new strategies should be added to update Oxford's Strategy Inventory for Language Learning (1990).



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การสอนวิธีตอบรับคำชมเป็นภาษาอังกฤษผ่านแนวทางการสอนภาษา เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : มานัสวี พงษ์ศิริจันทร์
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย วงศ์รักษ์
- คำสำคัญ : การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, การตอบรับคำชม, เทคนิคการสอนโดยเพื่อน ช่วยสอน

เป็นเวลาหลายทศวรรษที่วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารถูกแนะนำให้ใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย แต่กลับยังไม่เป็นที่แพร่หลายในห้องเรียนไทยเนื่องจากแนวคิดและวิธีปฏิบัติของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีความแตกต่างกันอย่างมากเมื่อเทียบกับวิธีการสอนภาษาแบบเดิมที่มีครูเป็นศูนย์กลางการสอน งานวิจัยนี้จึงสำรวจการสอนภาษาผ่านแนวทางการสื่อสารภายใต้หัวข้อการตอบรับคำชมเป็นภาษาอังกฤษแบบอเมริกันสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสามวิธี อันได้แก่ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบสอบถาม และบันทึกจากครูผู้สอน สิ่งที่ได้จากการศึกษาเผยให้เห็นว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถพัฒนาการตอบรับคำชมของนักศึกษารวมถึงช่วยให้นักศึกษามีโอกาสใช้ทักษะเดิมมาใช้ในการฝึกภาษาอีกด้วย งานวิจัยยังพบว่าเทคนิคการสอนโดยเพื่อนช่วยสอนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จสำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ สิ่งที่ได้จากงานวิจัยยืนยันผลประโยชน์ในทางทฤษฎีของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และงานวิจัยเสนอให้นำแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไปปรับใช้อย่างเหมาะสมสำหรับนักเรียนไทย



ABSTRACT

TITLE : CLT-BASED LESSONS ON RECEIVING COMPLIMENTS IN ENGLISH FOR
ENGLISH MAJOR STUDENTS AT UBON RATCHATHANI UNIVERSITY

AUTHOR : MANASAWEE PONGSIRIJAN

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ADVISOR : ASST. PROF. CHALERMCHAI WONGRAK, Ph.D.

KEYWORDS : CLT-BASED EFL LESSON, COMPLIMENT RESPONSES, PEER TEACHING

Communicative Language Teaching (CLT) has been introduced to be used for English teaching in Thailand for decades. However, CLT is still not widely applied in Thai EFL classrooms as the CLT concepts and practices are very different from the usual traditional teacher-led teaching method. This study investigates the use of CLT-based lesson on compliment responses in Standard American English for English major students at Ubon Ratchathani University. Three sources of data were used; pretest and posttest, questionnaires, and teacher's diary. The findings indicate that the CLT-based lesson helped students improve skills in responding to compliments in Standard American English while also providing them with opportunities to practice other English skills they previously acquired. It was additionally found that peer teaching played an important role in the success of CLT for this group of participants. These findings confirm the theoretical advantages of CLT. Practical suggestions are offered for optimal use of CLT for Thai students.

บทคัดย่อ

- เรื่อง : แนวทางการยกระดับคุณภาพการบริการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อำนาจเจริญ ยโสธร ศรีสะเกษ อุบลราชธานี)
- ผู้วิจัย : กิตต์กวีวินเดชน์ วงศ์หมั่น
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ
- คำสำคัญ : ผู้นำเที่ยว, คุณภาพการบริการ, กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของการบริการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 2) ประเมินคุณภาพการบริการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 และ 3) ยกระดับคุณภาพการบริการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน ซึ่งประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคลและการประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนผู้นำเที่ยว จำนวน 30 คน ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวจำนวน 15 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า สภาพของการบริการนำเที่ยวของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 มีกระบวนการทำงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนปฏิบัติงานในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 2) ขั้นตอนการปฏิบัติงานระหว่างนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และ 3) ขั้นตอนสิ้นสุดการปฏิบัติงานในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประกันคุณภาพ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเข้าใจ และด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ตามลำดับ



แนวทางการยกระดับคุณภาพการบริการนำเที่ยวในสาธาณรับสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ประกอบไปด้วย 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ผู้นำเที่ยวควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีอุปกรณ์ขยายเสียงสำหรับบรรยายให้ข้อมูล มีธงสัญลักษณ์ให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้ชัดเจน 2) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ผู้นำเที่ยวควรมีบัตรผู้นำเที่ยวที่ถูกต้องตามระเบียบกรมการท่องเที่ยว มีการศึกษาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ประเพณี กฎระเบียบข้อบังคับของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เพื่อบรรยายและตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยวได้ 3) ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ผู้นำเที่ยวควรสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และเสนอการบริการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวไม่ต้องร้องขอ ดูแลให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายโดยเท่าเทียมกัน 4) ด้านการประกันคุณภาพ ผู้นำเที่ยวควรมีการฝึกอบรม และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ เสมอ และสามารถทำงานภายใต้ความกดดันได้ มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาเวียดนาม รู้จักเส้นทางการเดินทางในประเทศเวียดนาม และรู้จักพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเป็นอย่างดี และ 5) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผู้นำเที่ยวควรสังเกตพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันเพื่อให้บริการที่เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว และให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกันทุกคน



ABSTRACT

TITLE : GUIDELINES FOR UPGRADING TOUR SERVICE QUALITY IN
SOCIALISTREPUBLIC OF VIETNAM OF TOUR LEADERS IN THE 2nd
REGIONAL LOWER NORTHEAST PROVINCES (AMNAT CHAREON,
YASOTHORN, SIRISAKET, UBON RATCHATHANI)

AUTHOR : KITKAWINDET WONGMUN

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION

ADVISOR : PORNCHAI SUKSIRISOPON, Ph.D.

KEYWORDS : TOUR LEADER, SERVICE QUALITY, 2nd REGIONAL LOWER NORTHEAST
PORVINCES

This study aimed to 1) scrutinize the tour leaders' process of Vietnam tours in the 2nd Regional Lower Northeast Provinces, 2) to evaluate the tour leaders' process of Vietnam tours and 3) upgrade the tour leaders' process of Vietnam tours. The study was qualitative and quantitative research (mixed-method). Participants were 400 tourists who visited the Republic of Vietnam, 30 tour leaders, 15 tourism-specialized experts. The data were statistically analyzed with the coding analysis; average, percentage, deviation, frequency distributions.

The research methodology consisted of an individual in-depth interview, a small group discussion, and a questionnaire.

The findings revealed that the tour leaders' process of Vietnam tours in the 2nd regional lower northeast provinces consisted of 3 steps: 1) preparation 2) working, and 3) end of tour. In addition, most participants were female, married, 31 – 40 years-old, held a bachelor's degree, received a monthly income of more than 30,000 baht, worked as a private company staff, and stayed in Ubon Ratchathani. The tourists' satisfaction towards the tour service quality of Vietnam in the 2nd regional lower northeast provinces were high. The evaluated satisfactions consisted of assurance, reliability, responsiveness, empathy and tangibility, respectively (high-low score).

Also, the guidelines for upgrading the tour leaders' process of Vietnam tours were 1)courteous Services : the tour leaders had to dress appropriately, provide portable



speakers and flags for clear sight-identification 2) reliability: the tour leaders had to have the official guide license, and know geography, history, and traditions and regulations of the Republic of Vietnam well to inform the tourists 3) customer service: the tour leaders had to observe tourists' behaviors and provide hospitality and assist the tourists efficiently. 4) quality assurance: tour leaders had to attend additional training programs to update themselves on new knowledge and decrease their chances for work depression, have English and Vietnamese language proficiencies, know the tour routes and the immigrant office's regulations in Vietnam well and 5) empathy: tour leaders had to observe the tourists and provide appropriate services to the tourists equally.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : รูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมของชุมชนบ้านอาลีและชุมชนบ้านอ้อมแก้ว จังหวัดสุรินทร์
- ผู้วิจัย : ทิพย์สุวรรณ แซ่ลี
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีรพรต สมนึก
- คำสำคัญ : รูปแบบเครือข่าย, การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน, บ้านอาลี, บ้านอ้อมแก้ว

งานวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนของสองชุมชน พัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเสนอรูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างสองชุมชน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างเจาะจง โดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น ได้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของทั้งสองแห่ง จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า

(1) บริบทและศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนทั้งสองแห่ง มีบริบทที่แตกต่างกันตาม มีวัฒนธรรมไทยอีสานที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ลาว ส่วย และเขมร และศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และความโดดเด่นเฉพาะตัวของแต่ละชุมชน ซึ่งสามารถเอื้อประโยชน์แก่กันได้อย่างลงตัวและนำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมนำเที่ยวของเครือข่ายของสองชุมชนได้อย่างเหมาะสม (2) การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งสอง การฝึกอบรม การศึกษาดูงานระหว่างชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และฝึกอบรมในด้านการบริหารจัดการ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวและโปรแกรมนำเที่ยวด้วยการวางแผนการจัดการ สร้างโปรแกรมนำเที่ยวและองค์กรเครือข่าย การจัดการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นวางแผน ตลอดจนการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์และการให้บริการต่างๆโดยปฏิบัติตามมาตรฐานการให้บริการของโฮมสเตย์ไทย และพัฒนาคุณภาพการให้บริการ การพัฒนาสินค้าที่ระลึกโดยนำสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของทั้งสองชุมชนพัฒนาเป็นสินค้าที่ระลึกของเครือข่าย การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ด้วยการจัดทำแผ่นพับนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการทำเพจเฟซบุ๊ก ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของเครือข่ายด้วย (3) เสนอรูปแบบเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างสองชุมชน เป็นรูปแบบเครือข่ายอย่างแท้จริงคือ สมาชิกในเครือข่ายมีการรับรู้ที่เหมือนกัน เข้าใจการวางแผนการจัดการไปในทิศทางเดียวกัน มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายเดียวกัน ทำตามแนวทางปฏิบัติที่ร่วมกันวางแผน มีการวางแผนการแบ่งปันผลประโยชน์กัน มีส่วนร่วมในการแบ่งปันประสบการณ์ มีการพึ่งพาอาศัยกันไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว ความรู้ และบุคลากร ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน



ABSTRACT

TITLE : THE MODEL OF SUITABLE COMMUNITY-BASED TOURISM MANAGEMENT NETWORK OF ALUE COMMUNITY AND OMKAEW COMMUNITY OF SURIN PROVINCE

AUTHOR : THIPSUWAN SAELEE

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION

ADVISOR : PARIWAT SOMNUEK, Ph.D.

KEYWORDS : NETWORK PATTERN, COMMUNITY-BASED TOURISM, BAN ALUE, BAN AOM KAEW

This study aimed to find contexts and potentials of community-based tourism (CBT) in the two communities, development and suggestion of a suitable tourism network pattern of the two villages. Purposive and Nonprobability sampling were used for the study. Participants consisted of 30 representative from Alue and Amkaew communities. The findings indicated as follows:

(1) Tourism contexts and potentials of the two communities were different because of northeastern culture unique and several ethnic groups such as Laos, Suay, and Khmers. Tourism resources of each village were unique and outstanding, could support each other, and could be applied to appropriate travel programs. (2) Tourism network pattern development had to provide practical trainings on tourism management and destinations, outside observations among the two villages, knowledge exchanges, tourism planning of tour guides, travel program management, qualified homestay as Thai homestay standards, clear responsibilities/duties, service development, local souvenir enhancement as the network souvenirs, brochures, Facebook, and local media channels presenting interesting tourism activities. (3) Two communities had to concern about relations of tourism network pattern; same vision, missions, and planning, following provided plans, fair benefit distribution, sharing tourism experience, attitudes, local tourism resources, knowledge, and tourism staffs.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัว
ชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : นฤมล ดวงชาทม
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมทางการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวภัทร ศรีจงแสง
- คำสำคัญ : อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ผ้ากาบบัว, ภูมิปัญญา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาคุณค่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัวชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาการรับรู้และความต้องการต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีต่อภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัวชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี และ3) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัวชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้แทนและปราชญ์ชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน 2) หน่วยงานภาครัฐ 3) ภาคเอกชน และ 4) นักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม

ผลการศึกษา พบว่า

1) จังหวัดอุบลราชธานีมีมรดกทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญ คือ ผ้าทอ และในปี พ.ศ.2543 มีการประกาศให้ผ้ากาบบัวเป็นผ้าเอกลักษณ์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี ภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัวชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี จึงเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของชุมชนที่มีการสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยการทอผ้ากาบบัวของชุมชนเป็นภูมิปัญญาที่มีควบคู่กับการดำเนินวิถีชีวิตของคนในชุมชน ภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัวของชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน มีคุณค่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย (1) คุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ (2) คุณค่าที่เกี่ยวกับการออกแบบ/ ศิลปะเทคนิค (3) คุณค่าทางการใช้สอย (4) คุณค่าทางเศรษฐกิจ (5) คุณค่าทางสังคม / จิตวิญญาณ และ (6) คุณค่าทางภูมิปัญญา ต่อมาภายหลังจากชุมชนชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติประจำปี พ.ศ.2557 สาขางานช่างฝีมือดั้งเดิมในฐานะการเป็นชุมชนอนุรักษ์และฟื้นฟู สืบสานภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นการแสดงถึงคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

2) การรับรู้คุณค่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของภูมิปัญญาการทอผ้ากาบบัวชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการรับรู้เรื่องคุณค่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ

ภูมิปัญญาการทอผ้ากบับอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวมีการรับรู้ตามความคิดเห็นคุณค่า
 อัตลักษณ์ของภูมิปัญญาการทอผ้ากบับ จังหวัดอุบลราชธานี มากที่สุด ในด้านคุณค่า อัตลักษณ์ทาง
 ด้านภูมิปัญญา รองลงมา คือ คุณค่าอัตลักษณ์ทางด้านด้านเศรษฐกิจ มีคุณค่าอัตลักษณ์ทางด้านสังคม /
 จิตวิญญาณ คุณค่าอัตลักษณ์ทางการออกแบบ/ศิลปะเทคนิค มีคุณค่าอัตลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์
 มี และคุณค่าอัตลักษณ์ทางการใช้สอย

ส่วนด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมและรูปแบบการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มี
 ชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน ได้แก่ (1) การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนนักท่องเที่ยวมีความ
 ต้องการด้านการท่องเที่ยวในกิจกรรมและรูปแบบความสนใจพิเศษในเรื่องการใช้ชีวิตอยู่กับชาวบ้านท้องถิ่น
 เพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การใช้ชีวิตใหม่ ๆ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการท่องเที่ยวรูปแบบ
 ชุมชนมีแนวโน้มได้รับความนิยมสูง เนื่องจากการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ ได้สัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
 อย่างใกล้ชิด และจากเจ้าของสถานที่จริง (2) การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและความ
 ปลอดภัยในชุมชน คือ นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนให้มีการเดินทาง
 สะดวก มีบริการด้านการพักผ่อนแบบโฮมสเตย์สามารถผ่อนคลายจากการทำงาน มีป้ายบอกเส้นทาง
 ชัดเจน จุดพักรถและห้องน้ำสำหรับบริการและควรมีการเพิ่มความปลอดภัยในการท่องเที่ยวรวมถึงการ
 ประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวให้มากกว่านี้

3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาการทอผ้ากบับชุมชนบ้านหนอง
 บ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า บ้านหนองบ่อและบ้านบอน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทาง
 วัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและความเป็นวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิม แต่ก็มีปัจจัยหลายด้านที่ยังไม่สามารถ
 ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและได้ เช่น รูปแบบกิจกรรม ที่พักสิ่งอำนวยความสะดวก การมี
 ส่วนร่วม และการสื่อสารประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
 เชิงสร้างสรรค์ผ่านภูมิปัญญาการทอผ้ากบับชุมชนบ้านหนองบ่อและบ้านบอน จังหวัดอุบลราชธานี
 จึงประกอบด้วย 1) แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ชุมชนสร้างสรรค์ 2) แนวทางการพัฒนาการ
 ด้านกิจกรรมและสินค้าทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 3) แนวทางการสร้างคุณค่าและมูลค่าของงาน
 หัตถกรรมทอผ้า และแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เชิงสร้างสรรค์ 4) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
 เชิงสร้างสรรค์ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) แนวทางการพัฒนา
 ด้านประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร เชิงสร้างสรรค์



ABSTRACT

TITLE : THE GUIDELINES FOR CREATIVE TOURISM DEVELOPMENT THROUGH KAB-BUA WEAVING WISDOM OF BAN NONG BO AND BAN BON COMMUNITIES, UBON RATCHATHANI PROVINCE

AUTHOR : NARUEMON DUANGCHATOM

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION

ADVISOR : ASSIST. PROF. SUWAPHAT SREGONGSANG, Ph.D.

KEYWORDS : CULTURAL IDENTITY, CREATIVE TOURISM, KAB-BUA FABRIC, WISDOM

The purposes of this study were to 1) study the cultural identity values of Kab-Bua fabric at Ban Nong Bo and Ban Bon communities, Ubon Ratchathani Province, 2) investigate tourists' perceptions and demands toward the tourism activities of Kab-Bua weaving wisdom, and 3) propose guidelines to develop creative tourism of Kab-Bua weaving wisdom. The participants of this study consisted of representatives from the communities, local wisdom elites in the communities, government sectors, and private sectors, and 400 tourists. The data were collected from semi-structured interviews and a questionnaire.

The results showed that:

1) Woven fabric is a part of important local heritage wisdom in Ubon Ratchathani Province. In 2000, Kab-bua fabric was officially announced to be a part of the provincial identity. Kab-Bua weaving wisdom of Ban Nong Bo and Ban Bon communities has been passed down from the past to the present. The wisdom interrelated with the livelihood of the people. The cultural identity values consisted of 1) a historical value, 2) a design and arts value, 3) a functional value, 4) an economic value, 5) a social or spiritual value, and 6) a wisdom value. In 2014, Ban Nong Bo and Ban Bon communities were announced as national intangible cultural heritage specializing in traditional craftsmanship. Ban Nong Bo and Ban Bon were not only honored as national cultural conservative, reconstructive, and inherited communities, but they also showed historical and archeological values.

2) The overall tourists' perception toward the cultural identity value of Kab-Bua weaving wisdom was at the moderate level. Their perceptions toward each item were



ranked from the most to the least: wisdom value, economic value, social or spiritual value, design and art value, historical value, and functional value, respectively.

For the tourists' demands toward the creative tourism activities and development models, it was found that: 1) the communities should renovate tourist attractions where the tourists can gain new experiences by living and learning the ways of life of the local people. Nowadays, a community based tourism tends to be popular because it is new and unique. Moreover, the tourists can experience local culture from the local people closely. 2) The communities should improve basic facilities and security in the communities such as convenient transportation, homestays, clear guideposts, car parks, and public toilets. Moreover, the communities should promote more security and advertisement.

3) For the guidance to develop the creative tourism of the Kab-Bua weaving wisdom, it was found that Ban Nong Bo and Ban Bon have remarkable cultural resources and traditional ways of life. However, there were many factors that did not meet the tourists' demands such as activity patterns, accommodations, facilities, participation, and tourism public relations. Therefore, the guidelines for the communities to develop their creative tourism consisted of 1) the development of creative community-based tourism, 2) the development of creative tourism activities and products, 3) the addition of public display of price and value on the products and local attractions 4) the promotion of the people's participation as well as other networks involved in the tourism, and 5) the development of public relations and creative communication.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ของชุมชนบ้านปราสาทเยอ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
- ผู้วิจัย : พรหมลิขิต อูรา
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ
- คำสำคัญ : ปัญหาในการนำเที่ยว, ความต้องการ, กระบวนการ, ผู้นำเที่ยวท้องถิ่น, การพัฒนาศักยภาพ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัญหาในการนำเที่ยวของผู้นำเที่ยวท้องถิ่นของชุมชนบ้านปราสาทเยอ 2) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ของชุมชนบ้านปราสาทเยอ และ 3) สร้างกระบวนการการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่นของชุมชนบ้านปราสาทเยอ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยแบบผสม สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว บ้านปราสาทเยอ ประกอบด้วย สมาชิกชมรมการท่องเที่ยว กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มเครื่องจักสาน กลุ่มทอผ้า และผู้นำชุมชน จำนวน 31 ราย สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวที่มีความต้องการในการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น จำนวน 31 ราย สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และวิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาความรู้ทางด้านภาษาในการสื่อสาร ปัญหาความรู้ทางด้านวิชาการในการปฏิบัติงาน ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ และปัญหาการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการนำเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ($\bar{X}=4.84$) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย พบว่า มีความต้องการพัฒนา ด้านการปฏิบัติหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์ ($\bar{X}=4.90$) มากที่สุด รองลงมา ความต้องการความรู้ทางด้านวิชาการในการออกปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.83$) ความต้องการด้านการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการนำเที่ยว ($\bar{X}=4.82$) และความต้องการด้านความรู้ทางด้านภาษาในการสื่อสาร ($\bar{X}=4.81$) ตามลำดับ และมีความ



ต้องการที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่นในหัวข้อ การอบรมผู้นำเที่ยวท้องถิ่น รูปแบบกิจกรรมที่ต้องการ คือ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ต้องการสถานที่จัดกิจกรรมในวัดมากที่สุด ต้องการจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีจำนวนไม่เกิน 30 คน และต้องการระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จำนวน 2 วัน

กระบวนการการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ของชุมชนบ้านปราสาทเยอ ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นตอนวิเคราะห์สภาพปัญหาในการนำเที่ยวของผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษาความต้องการในการพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยวท้องถิ่น และขั้นที่ 4 ขั้นติดตาม และประเมินผล



ABSTRACT

TITLE : THE POTENTIAL DEVELOPMENT OF LOCAL TOUR LEADERS IN PRASART YEUR COMMUNITY, PRASART YEUR SUB-DISTRICT, PRAIBUNG DISTRICT, SI SA KET PROVINCE

AUTHOR : PROMLIKIT URA

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : INNOVATION TOURISM

ADVISOR : PORNCHAI SAKSIRISOPON, Ph.D.

KEYWORDS : TOUR GUIDE CHALLENGES, REQUIREMENTS, PROCESS, LOCAL TOUR LEADERS, POTENTIAL DEVELOPMENT

The purposes of this mixed method study were to (1) analyze tourism problems faced by local tour leaders in Prasart Yeur community, Prasart Yeur Sub-district, Praibung District, Srisaket Province, (2) investigate the requirements to develop skills for tour leaders, and (3) create a development process for the tour leaders. The research instruments used in the quantitative research was a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation. The study employed a purposive sampling technique to recruit 31 participants who were representatives from tour clubs, homestay services, handicraft clubs and community leaders who wanted to develop their tour leading skills. The qualitative methods with a semi-structured interview and a participatory workshop were also applied in the study. The data were analyzed by a content-based approach.

The findings revealed that there were 4 factors that affected the tour leading skill development. They were language skills, academic knowledge on their careers, tour guide skills, and skills for problem-solving at workplace.

The study showed that the majority of the samples were female, aged between 41-50 years old, and obtained junior and senior high school certificates or equivalents. They were farmers who earned 5,000 baht per month. Their interests to participate in the development activities was at the highest level ($\bar{x}=4.84$). In addition, when ranking their expectations to enhance their potentials from the most to the least, it was found that they expected to develop their tour guide skills at the highest level ($\bar{x}=4.90$), followed by the academic knowledge ($\bar{x}=4.83$), the problem-solving skills ($\bar{x}=4.82$), and the language skills ($\bar{x}=4.81$),



respectively. When asking about their required activity format, it was found that the samples preferred a 2-days field trip which consisted of 30 participants or less. The venues for the activities should be in temples.

In addition, the findings revealed that the development process consisted of 4 steps: 1) identify problems, 2) investigate requirements, 3) conduct workshops, 4) follow-up and evaluate the activities.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : มยุรี ก่ออ่อน
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภภัทร ศรีจงแสง
- คำสำคัญ : การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (2) การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (3) เสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 40 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบเจาะจง (Purposive sampling) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) อีกทั้งการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 17 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และวิเคราะห์ผลการศึกษาโดยใช้แนวคิดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษา พบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (1) ศักยภาพสูงสุดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย (1.1) ศักยภาพการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (1.2) มีความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว (1.3) การให้บริการมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว และ (1.4) ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย (2.1) น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยมีชมรมคนรักในหลวงคอยสนับสนุนและส่งเสริมชุมชน (2.2) จัดการนำเที่ยวโดยเจ้าของสวนและมีการจัดทำเอกสารคู่มือนำชมให้แก่นักท่องเที่ยว และมีบริการรถม้านำเที่ยวภายในชุมชน (2.3) หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการตลาด การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ทั้งแบบออฟไลน์และแบบออนไลน์ที่เป็นการเจาะตลาดกลุ่มเป้าหมาย เช่น สื่อโทรทัศน์ เว็บไซต์ ตลาดสีเขียวหรือออγκูธ



ตามห้างสรรพสินค้า เป็นต้น สำหรับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานีนั้น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาเส้นทางการเข้าถึง การพัฒนาศักยภาพผู้นำเที่ยว การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการส่งเสริมการตลาดหรือพัฒนาเครื่องมือประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการรับรู้สำหรับนักท่องเที่ยวหรือกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี



ABSTRACT

TITLE : THE AGRO-TOURISM MANAGEMENT OF AGRO-TOURISM COMMUNITIES IN WARIN CHAMRAP DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

AUTHOR : MAYUREE KOR-ON

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION

ADVISOR : ASST. PROF. SUWAPHAT SREGONGSANG, Ph.D.

KEYWORDS : THE AGRO-TOURISM MANAGEMENT, AGRO-TOURISM, AGRO-TOURISM COMMUNITIES

This study aimed to (1) investigate agro-tourism potentials of agro-tourism communities in Warin Chamrap District in Ubon Ratchathani Province, (2) manage the agro-tourism of the agro-tourism communities, and (3) present suggestions on the agro-tourism management model. The study was conducted quantitatively and qualitatively. The data were collected from questionnaires. The samples of this study comprised of 40 tourists in the agro-tourism communities of Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province. They were selected by a purposive sampling technique. A participatory observation was also conducted and interviews of 17 participants who were representatives from government sectors, private sectors, and members of the communities were additionally carried out. The interviewees were also selected by a purposive sampling technique. The study was analyzed based on the quality standards of the agro-tourism destinations concept, the agro-tourism management concepts, and the sustainable tourism concepts.

The results revealed that the agro-tourism management of agro-tourism communities in Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani province consisted of 2 aspects. The first aspect involved the maximum potential of agricultural tourism sites which included the following issues: (1.1) the potential to conserve natural resources and environments, (1.2) the sufficiency of food for tourists, (1.3) the services of tour guides or leaders, and (1.4) the remarkableness of the Sufficiency Economy concepts and local wisdom of the communities. The second aspect was the agro-tourism management which involved the following issues 2.1) the application and adaptation of the sufficiency economy philosophy to the agro-tourism management under the lead of the Long Live the King Club, (2.2) the tourism



management and operation by owners of tour sites with guidebooks, domestic car services, and Thai horse carriages being provided, (2.3) The marketing promotion by government and private sectors. The advertisements should include both offline and online channels that focus on the target groups. The marketing can be conducted through television networks, websites, green markets, booths at department stores, and etc. The study suggested that the agro-tourism communities in Warin Chamrap District should focus more on the development of facilities, transportation, the potentials tour guide services, the agro-tourism network, and marketing and public relations equipment to maintain continued communication to the target groups throughout the year.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การรับรู้และการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านแคมเปญ “เขาเล่าว่า” ของจังหวัดอุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : มะลิวัลย์ วงศ์ด้วง
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวภัทร ศรีจงแสง
- คำสำคัญ : การรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์, สื่อประชาสัมพันธ์, ประสิทธิภาพ, การรับรู้ซ้ำ, เขาเล่าว่า

วิทยานิพนธ์เรื่อง การรับรู้และการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านแคมเปญ “เขาเล่าว่า” ของจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านแคมเปญ “เขาเล่าว่า” จังหวัดอุบลราชธานี (2) ศึกษาประสิทธิภาพของสื่อประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวต่อแคมเปญ “เขาเล่าว่า” จังหวัดอุบลราชธานี และ (3) เสนอแนวทางการส่งเสริมสื่อประชาสัมพันธ์ของแคมเปญ “เขาเล่าว่า” จังหวัดอุบลราชธานี ให้สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้มาเยือนชาวไทยจำนวน 400 คน และผู้มีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของหาดชมดาว อำเภอนาตาล จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 21 คน การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงอ้างอิงที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ ค่า t-test และค่า F-test

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.5 มีอายุประมาณ 21-30 ปี ร้อยละ 36.5 อาศัยอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยละ 45.5 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 54.5 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 80.2 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 57.8 และมีรายได้ประมาณ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 64.0 ด้านพฤติกรรมของผู้มาเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่หาดชมดาว จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวหาดชมดาว มากกว่า 1 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 42.8 มีจุดประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวหาดชมดาว คือ พักผ่อน คิดเป็นร้อยละ 57.5 เดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 51.8 ซึ่งมักจะมีผู้ร่วมเดินทางครั้งละ 2 คน ร้อยละ 36.2 เดินทางมาท่องเที่ยวที่หาดชมดาวด้วยยานพาหนะรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 35.5 โดยในการเดินทางมาท่องเที่ยวหาดชมดาวจะไม่ได้พักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 73.8 มีจำนวนค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว 500 - 1,000 บาทต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 49.5 ด้านพฤติกรรมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์ของผู้มาเยือนที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่หาดชมดาว จังหวัดอุบลราชธานี สื่อประเภทที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว คือ เพื่อน โดยรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว



“หาดชมดาว” จังหวัดอุบลราชธานี จากสื่อ คือ อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจากหน่วยงาน และเป็นสื่อที่สามารถทำให้ผู้มาเยือนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุด โดยผู้มาเยือนสามารถรับข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว “หาดชมดาว” จังหวัดอุบลราชธานีได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ผู้มาเยือนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว “หาดชมดาว” จังหวัดอุบลราชธานี จากสถานที่พักแรม สื่อที่ผู้มาเยือนคิดว่าทำให้สนใจและดึงดูดมากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงสามารถทำให้นักท่องเที่ยวเปิดรับข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยว

ด้านระดับความพึงพอใจในการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์แต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยวหาดชมดาว จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแจกแจงรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ (1) ด้านปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเปิดรับข้อมูลข่าวสารสื่อประชาสัมพันธ์ (2) ด้านความเหมาะสมของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ และ (3) ด้านความพึงพอใจในการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์แต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยวหาดชมดาว จังหวัดอุบลราชธานี



ABSTRACT

TITLE : THE PERCEPTION AND ACCESS FOR TOURISM PUBLIC RELATIONS MEDIA THROUGH THE CAMPAIGN “KHAO LAW WA” FOR UBON RATCHATHANI

AUTHOR : MALIWAN WONGDUANG

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION

ADVISOR : ASST. PROF. SUWAPHAT SREGONGSANG, Ph.D.

KEYWORDS : PERCEPTION FOR TOURISM PUBLIC RELATIONS MEDIA, PUBLIC RELATIONS MEDIA, EFFICIENCY, PERCEPTION, KHAO LAW WA

This research aimed to (1) investigate the tourist’s behavior towards the tourism information from the public relations media through the campaign "Khao Law Wa" for Ubon Ratchathani province, (2) investigate the effectiveness of the public relations media through the campaign "Khao Law Wa" for Ubon Ratchathani province, and (3) present the guidelines to promote the public relations media through the campaign "Khao Law Wa" for Ubon Ratchathani province. The participants were 400 Thai visitors and 21 tourism stakeholders. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were used for data analysis.

The research indicated that most Thai visitors were female (72.5%), 21-30 years old (36.5%), live in Ubon Ratchathani province (45.5%), got married (54.5%), and held of a bachelor degree (80.2%). The participants had their own business (57.8%) and got income about 10,001-20,000 baht per month (64.0%). For the visitors behavior, they visited Hat Chom Dao more than one time per year (42.8%), and the main purpose to visit there was for relaxation (57.5%) with their family (51.8%), and two people traveling (36.2%). Most Thai visitors had one day trip (73.8%), and traveled by their own car (35.5%). They spent their money for the trip about 500-1,000 baht per day (49.5%). For the perception towards the public relations media, friends influence the Thai visitors’ decision to travel the most. It was also found that Thai visitors used the internet and website for tourism public relations of the government and private organizations to search tourism information. They also got the tourism information at the tourist information center and accommodation. Moreover, social media was the most effective for the visitors to receive tourism information.



Thai visitors had high satisfaction towards the public relations media ranging from (1) the factors affecting the visitors to perceive tourism information from the public relations media, (2) the appropriateness of public relations media, and (3) the satisfaction towards the public relations media of Hat Chom Dao.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน ตำบลสำโรง อำเภอโพนธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : เสาวนีย์ ลุนบุตรดา
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมกรรมการท่องเที่ยว
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวิรรต สมนึก
- คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรยุวมัคคุเทศก์, ยุวมัคคุเทศก์, โรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน ตำบลสำโรง อำเภอโพนธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน พัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน และประเมินผลการใช้หลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน ตำบลสำโรง อำเภอโพนธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การเลือกตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง หรือการเลือกหน่วยตัวอย่างแบบใช้วิธีการสุ่ม ซึ่งได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านผาชัน คณะครูโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน จำนวน 10 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรยุวมัคคุเทศก์ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์ผลโดยใช้ วิธีการพรรณนาและโปรแกรมทางสถิติและสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน คือ ชุมชนบ้านผาชันขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว และขาดบุคลากรที่มีทักษะด้านการนำเที่ยว ชุมชนจึงมีความต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยวให้แก่เยาวชนในชุมชน การพัฒนาหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชันมีกระบวนการในการพัฒนาทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์ โครงร่าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยมีเนื้อหาสาระคือ การท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวโดยชุมชน มัคคุเทศก์ มารยาทและการวางตัวของมัคคุเทศก์ บทบาทหน้าที่ของมัคคุเทศก์



การท่องเที๋ยวภายในอุทยานแห่งชาติ ข้อมูลทั่วไป และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของบ้านผาชัน และการ
ปฏิบัติการนำเที๋ยวหลังจากนั้นได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และมีการ
ประเมินผลการใช้หลักสูตร ยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน โดยการวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนหลักสูตรยุวมัคคุเทศก์สำหรับโรงเรียนสมาคมจักรยานสมัครเล่นบ้านผาชัน
สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง
เรียนเท่ากับ 77.8 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้



ABSTRACT

TITLE : THE DEVELOPMENT OF YOUTH GUIDE CURRICULUM FOR SAMAKHOM
CHAKKRAYAN SAMAKLEN BAN PHACHAN SCHOOL, SAMRONG
SUBDISTRICT, PHOSAI DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

AUTHOR : SAOVANEE LUNBUDDA

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION

ADVISOR : ASSIST. PROF. PARIWAT SOMNUEK, Ph.D.

KEYWORDS : CURRICULUM DEVELOPMENT, YOUTH GUIDE CURRICULUM, YOUTH
GUIDE, SAMAKHOM CHAKKRAYAN SAMAKLEN BAN PHACHAN SCHOOL

The objectives of this research were to study problems and needs in the development of a youth guide curriculum, to develop the curriculum, and to evaluate the use of the curriculum at Samakhom Chakkrayan Samaklen Ban Phachan School, Samrong subdistrict, Phosai District, Ubon Ratchathani Province. The samples of this study were selected by a non-probability random sampling technique or a purposive sampling technique. They were people involved in the tourism development of Ban Phachan including 10 teachers and 30 grade 4-6 students at Samakhom Chakkrayan Samaklen Ban Phachan School. The research tools were an interview form, a connoisseurship, the youth guide curriculum, a pretest and a posttest. The data were analyzed using a descriptive method and a statistical program for social science research.

The research findings were as follows: Problems and needs in development of the youth guide curriculum for Samakhom Chakkrayan Samaklen Ban Phachan School were the lack of personnel who had the knowledge about tourism and touring skills. Therefore, the community needed to development the curriculum to increase such knowledge and ability in tourism for youths in the community. The curriculum were developed in 4 processes; 1) study general information, 2) develop the curriculum, 3) apply the designed curriculum with the selected students, and 4) evaluate and improve the curriculum. The course structure consisted of principles, course description, purposes, a course outline, a content scope, a study time, guidelines for teaching and learning activities, course materials, and evaluation. The content of the curriculum comprised tourism and community-based



tourism (CBT), youth guides, etiquette and manners for guides, roles and duties of guides, tourism in national parks, general information and important tourist attractions of Ban Phachan, and tourism operations. After that, the designed curriculum was applied to the sample group of 30 students. The curriculum use was evaluated. It was found that the students' learning achievement after the course was higher than that of the pre-study stage with a statistical significant level of .01. The average percentage of their post learning achievement was 77.8 percent and passed the specified criteria.



บทคัดย่อ

เรื่อง : ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี
ผู้วิจัย : ประนิทศ ภูษิต
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : นวัตกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภภัทร ศรีจงแสง
คำสำคัญ : ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว, การส่งเสริมภาพลักษณ์, จังหวัดอุบลราชธานี

การวิจัยเรื่อง “ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี (2) ศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี และ (3) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แนวคิดทางการท่องเที่ยวประกอบด้วยแนวคิดหลัก (Core Concept) คือแนวคิดภาพลักษณ์การท่องเที่ยว รวมถึงการใช้แนวคิดเสริม (Supporting concepts) ได้แก่ แนวคิดความคาดหวัง แนวคิดการรับรู้ และแนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย (1) ตัวแทนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐบาลในพื้นที่ (2) หน่วยงานภาคเอกชน และ (3) นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย

ผลจากการศึกษา พบว่า ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีสามารถสรุปได้ทั้งสิ้น 4 เรื่อง ประกอบด้วย (1) มีอาณาเขตติดกับแม่น้ำโขง (แหล่งท่องเที่ยวริมโขง วิถีชีวิตริมโขง) (2) สามารถเห็นพระอาทิตย์ขึ้นก่อนพื้นที่อื่นในประเทศไทย (แสงแรกแห่งสยาม) (3) งานประเพณีแห่เทียนพรรษา และ (4) คนในพื้นที่อัยาศัยดีมีน้ำใจและเหมาะสำหรับการพักผ่อน (อุบลเมืองซิก) สำหรับทิศทางการสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่เหมาะสมนั้น ควรให้ความสำคัญกับการจัดการทางการท่องเที่ยวและพัฒนาแบรนด์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดมุ่งสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว ควรมุ่งเน้นการสื่อสารภาพลักษณ์ระหว่างและหลังการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ปฐมภูมิ (primary image) และมุ่งเน้นการสื่อสารภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวไทยก่อนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเจาะตลาดเป้าหมาย ทั้งนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญกับการกระตุ้นกิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกไตรมาส เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลอดทั้งปี ซึ่งควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ



ABSTRACT

TITLE : TOURISM IMAGE IN UBON RATCHATHANI PROVINCE
AUTHOR : PRANITHAS PHOOKHEED
DEGREE : MASTER OF ARTS
MAJOR : TOURISM AND HOSPITALITY INNOVATION
ADVISOR : ASST. PROF. SUWAPHAT SREGONGSANG, Ph.D.
KEYWORDS : TOURISM IMAGE, PROMOTING TOURISM IMAGE, UBON RATCHATHANI PROVINCE

This research aimed to (1) investigate tourism image of Ubon Ratchathani Province, (2) study Thai tourists' behaviors and perception towards tourism images of the province and (3) present tourism image promotion guidelines. The core concept used in this study was related to tourism image. Other supporting concepts including expectation, perception and tourism behavior were employed in this study. This research was quantitative and qualitative. The population for the study comprised representatives from government sectors and private sectors in Ubon Ratchathani Province, and 400 Thai tourists. An in-depth interview, a questionnaire and a focus group were used.

The results revealed that the tourism image of Ubon Ratchathani Province could be categorized into four categories, namely the boundary adjacent to the Mekong River, the first sunrise viewing in Thailand, Candle Festival and hospitality of the people and a relaxing place (*Ubon Chic*). For the effective presentation of the tourism images, tourism elements management, tourism branding promotion, and tourists' perception were emphasized. The presentation of the images should be conducted at pre-and post-travel stages in order to forge the primary images. The images should be communicated through online social media with a priority given to Thai tourists first. Then, it should be presented to foreign tourists. The tourism promotion activities should be carried out continuously and consistently in every quarter of the year. It would promote travel for the whole year.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : กลยุทธ์ทางการตลาดงานนิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : พิชญ์จิรา นาถ่านาค
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : นวัตกรรมทางการท่องเที่ยวและบริการ
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ
- คำสำคัญ : กลยุทธ์การตลาด, สภาพแวดล้อมภายใน, สภาพแวดล้อมภายนอก, นิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริบททั่วไปของงานนิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบล วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการจัดงานนิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบล และสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดงานนิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดจำนวน 54 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า งานนิทรรศการเทศกาลพันธุ์ไม้งามเมืองอุบล ตำบลหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นเทศกาลแสดงพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของจังหวัดอุบลราชธานี รองจากงานเกษตรอีสานใต้ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี จัดขึ้นระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมของทุกปี ภายในงานช่วงเช้ามีกิจกรรม อาทิ ประกวดการจัดสวนไม้ดอกไม้ประดับ การแข่งขันจัดซุ้มงานแต่งงาน การประกวดเขียนเรียงความ และการประกวดแต่งกลอน เป็นต้น ในช่วงเวลา กลางคืน มีกิจกรรมการประกวดแข่งขันวงดนตรีพื้นเมือง การประกวดร้องเพลง การประกวดนางงาม และกิจกรรมบันเทิงอื่น ๆ โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

จุดแข็งของการจัดงานนิทรรศการ คือ เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน มีการจัดจำหน่ายพันธุ์ไม้ที่หลากหลายชนิด ราคาไม่แพง การเดินทางสะดวกสบาย ขณะที่ จุดอ่อน คือ ปัญหาความขัดแย้งด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ ด้านการขาดการมีส่วนร่วมในการจัดงานของบุคลากร และการขาดความตระหนักรู้ในสำคัญของการจัดงาน สำหรับโอกาส คือ ที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และราชอาณาจักรกัมพูชา สะดวกต่อการนำเข้าและส่งออกพันธุ์ไม้ไปยังประเทศ ส่วนอุปสรรคพบว่าการเดินทางที่เข้าถึงได้เพียงรถยนต์ส่วนตัว ไม่มีรถขนส่งสาธารณะสัญจรผ่าน



กลยุทธ์ทางการตลาดของงานนิทรรศการพันธุ์ไม้งามเมืองอุบลมีวิสัยทัศน์คือ “พันธุ์ไม้งามเทศกาลงานประจำปี สู่การบริการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ ก้าวไปข้างหน้าสู่ความเป็นเลิศ” มีพันธกิจเพื่อ กำหนดแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของงาน ให้มุ่งสู่การเป็นงานนิทรรศการเทศกาลประจำปี พัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภายในและภายนอกให้เป็นไปในรูปแบบสากล สอดรับกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคม และส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดงานนิทรรศการในภายภาคหน้า ประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ทางการตลาด 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดสู่การรับรู้ของนักท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจัยสนับสนุนทางการท่องเที่ยว โดยมี 7 กลยุทธ์และ 11 โครงการ รองรับยุทธศาสตร์ดังกล่าว



ABSTRACT

TITLE : MARKETING STRATEGIES ON UBON PLANT FESTIVAL EXHIBITION FOR PROMOTING AGRICULTURAL TOURISM IN NONG KHON SUB-DISTRICT, MUEANG DISTRICT, UBON RATCHATHANI PROVINCE

AUTHOR : PITJIRA NATHAMNARK

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : TOURISM INNOVATION AND HOSPITALITY

ADVISOR : PORNCHEI SAKSIRISOPHON, Ph.D.

KEYWORDS : MARKETING STRATEGIES, INTERNAL CIRCUMSTANCE, EXTERNAL CIRCUMSTANCE, EXHIBITION OF UBON PLANTS FESTIVAL

This qualitative study aimed to investigate the contexts of the Ubon Plant Festival Exhibition, to analyze internal and external circumstances of the exhibition, and to create marketing strategies for the exhibition to promote agricultural tourism in Nong Khon Sub-district, Mueang District, Ubon Ratchathani Province. An open-ended interview was conducted from 54 stake-holders who were involved in the creation of the marketing strategies. The samples were selected by a purposive sampling technique. The data were presented using a descriptive technique.

The findings of the study revealed that the exhibition, which is held every January, was considered to be the 2nd greatest plant festival in Ubon Ratchathani Province. It was ranked from the Southeastern Agricultural Fair or Kaset Isantai organized by Ubon Ratchathani University, which is annually held during December to January. Activities at the exhibition were provided to guests and tourists without any fee. The event lasted from morning until night. The morning activities were competitions related to ornamental flower-gardening, wedding arch-creating, essay writing, and poetry. The night session consisted of a folk song contest, a singing contest, a Miss Queen Beauty contest, and other entertainment activities.

The strengths of the exhibition were being the biggest Northeastern distribution hub for flowers and plants that provided varieties of flower and plant species, low prices, and convenient transportation. However, conflicts between beneficiaries, lack of participation from staff, and lack of awareness on the organization of the exhibition were found and considered to be the weak points. In terms of opportunities, it was found that the location



of the province bordering Lao People's Democratic Republic and the Kingdom of Cambodia was advantageous as well as the convenience of plant import and export services. In terms of threats, it was revealed that the only mode of transportation to the exhibition was personal cars because there were no public transportation services provided.

As a part of the marketing strategy, the slogan of the exhibition to support the Agricultural Promotion of Nong Khon Sub-district, Mueang District, Ubon Ratchathani Province was *“Annual Plant Festival Leading to All Excellent Services with Good Quality”*. The missions of this exhibition aimed, firstly, to set up guidelines for the development of marketing strategies on the annual plant festival; secondly, to develop and modify effective standardized internal and external organization managements based on the economic and social contexts; thirdly, to promote and improve the involved staff's understanding and awareness of their further internal exhibition. Also, the three major marketing strategies found in this exhibition included 1) the development of tourism staff, 2) the development and promotion of marketing affecting tourists' perception, and 3) the development of seven tourism supportive factors and eleven projects.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : นโยบายการพัฒนาอีสานของรัฐบาลสยามตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ.2453 - 2477
- ผู้วิจัย : พิรภัทร ห้าวเหมม
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : ประวัติศาสตร์
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศรี ชัยวนิชยา
- คำสำคัญ : นโยบาย, การพัฒนา, อีสาน, รัชกาลที่ 6, รัชกาลที่ 7

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาอีสานสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ.2453 – 2477 โดยใช้ระเบียบวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) และนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ผลการวิจัยพบว่า นโยบายการพัฒนาอีสานแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นคือ

(1) กระบวนการกำหนดนโยบาย รัฐบาลมีขั้นตอนในการกำหนดนโยบายเข้าไปพัฒนาอีสาน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นที่หนึ่ง เกิดจากการลงพื้นที่ที่ตรวจราชการจากข้าราชการในท้องถิ่นและเชื้อพระวงศ์ระดับสูง นำส่งรายงานตรวจราชการไปส่วนกลางเพื่อขออนโยบายหรือเสนอโครงการต่อรัฐบาล ขั้นที่สอง กระทรวงรับเรื่อง ดำเนินการประชุมและส่งเรื่องไปกราบทูลรายงานพระมหากษัตริย์เพื่อขอพระบรมราชวินิจฉัย หรือให้เสนาบดีเป็นผู้ตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ขั้นที่สาม กระทรวงรับพระบรมราชวินิจฉัย หรือข้อสรุปจากที่ประชุมเสนาบดี และโทรเลขแจ้งกลับไปยังมณฑลให้สมุหเทศาภิบาลดำเนินนโยบายต่อไป ใน พ.ศ.2475 พบว่า การลงพื้นที่ที่ตรวจราชการของข้าราชการระดับเชื้อพระวงศ์ได้ยุติบทบาทไป อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นประชาธิปไตย จึงทำให้หน้าที่ในการตรวจราชการเป็นภารกิจของ นายทหารระดับสูงที่มาจาก “คณะกรรมการราษฎร” ทำให้รูปแบบโครงสร้างการปกครองแบบเทศาภิบาลที่มีสมุหเทศาภิบาลเป็นผู้บริหารได้รับการถ่ายโอนอำนาจมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแทน

(2) การดำเนินนโยบายพัฒนาอีสาน พบว่า การพัฒนาอีสานในสมัยรัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7 กระทำผ่านกระทรวง ส่งการลงไปยังสมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน แบ่งออกเป็น 4 ด้านหลักประกอบด้วยด้านการปกครอง คมนาคม เศรษฐกิจ การศึกษา รองลงมาคือ สาธารณสุข และป่าไม้ ในแต่ละมณฑลจะมีแผนกมหาดไทยทำหน้าที่หลักในการบริหารงาน ในด้านการปกครอง มีนโยบายสำรวจประชากร การตั้ง แบ่งอาณาเขตการปกครอง นอกจากนี้ยังมีแผนกโยธาทำหน้าที่รับผิดชอบก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ แผนกศาลทำหน้าที่ด้านการศาลยุติธรรม แผนกสรรพากร ทำหน้าที่เก็บภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ด้านการคมนาคมและเศรษฐกิจ มีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม รวมถึงกระทรวง

เกษตรราธิการรับผิดชอบร่วมกัน โดยเน้นในเรื่องการพัฒนาาระบบการขนส่งที่ทันสมัยคือ การสร้างเส้นทางรถไฟเพื่อรองรับผลผลิตทางการเกษตรในอีสานโดยเฉพาะข้าว ด้านการศึกษาพบว่า มีการตรากฎหมายทางการศึกษาตั้งแต่รัชกาลที่ 6 จนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 อย่างไรก็ตามราษฎรชาวอีสานก็ไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนอันเนื่องมาจากในทศวรรษ 2450 – 2460 อีสานต้องประสบกับปัญหาสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันบ่อยครั้ง ทำให้เกิดภาวะทุพภิกขภัย ราษฎรจึงต้องนำบุตรหลานของตนไปช่วยประกอบสัมมาอาชีพ

(3) ผลการดำเนินนโยบาย พบว่า รัฐบาลสยาม เข้าไปดำเนินนโยบายพัฒนาอีสานระหว่าง พ.ศ.2453–2477 โดยมีการส่งข้าราชการระดับสูงลงพื้นที่ตรวจราชการ และกำหนดนโยบายพัฒนาในรูปแบบการ “ตรากฎหมาย” หรือข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมต่อพื้นที่ในแต่ละมณฑลโดยคำนึงประโยชน์ที่รัฐบาลและราษฎรในท้องถิ่นจะได้รับร่วมกัน โดยเฉพาะการตรากฎหมายด้านคมนาคม และเศรษฐกิจ ซึ่งมีความสำคัญมากต่อประเทศสยามในขณะนั้น ขณะเดียวกันกระบวนการเข้าไปกำหนดนโยบายพัฒนาอีสานในทศวรรษ 2470 ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมคือ การส่งนักวิชาการชาวต่างชาติ 3 คนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจเข้าไปตรวจราชการจำนวน 3 ครั้ง สะท้อนให้เห็นว่า รัฐบาลมุ่งหวังที่จะได้รับประโยชน์จากท้องถิ่นอีสานในด้านเศรษฐกิจ โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจสภาพทางเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ.2470 – 2477 มาช่วยกำหนดนโยบายเข้าไปแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ เรื่องข้าว และปัญหาอื่น ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพลเมืองชาวอีสาน ทั้งนี้รัฐบาลยังได้เข้าไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองผ่านการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยการกำหนดโครงการศึกษาเป็น 2 ระยะคือ ระยะแรกระหว่าง พ.ศ.2468-2474 และระยะสองระหว่าง พ.ศ.2475-2481 ซึ่งเน้นไปที่การสอนวิชาศีลธรรม หัตถกรรม พณิชยกรรม รวมทั้งวิชาจริยศึกษา ส่งเสริมให้ใช้ภาษาไทยและการออกกำลังกายให้มีสุขภาพแข็งแรงเพื่อเป็นกำลังของชาติและสร้างความเป็นพลเมืองไทยที่มีกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางอำนาจ นอกจากนี้การเข้ามามีบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์สาธารณะยังได้ช่วยเปิดเผยถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นอีสานที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างเร่งด่วน



ABSTRACT

TITLE : THE DEVELOPMENT POLICY OF ISAN REGION BY SIAM GOVERNMENT
FROM THE REIGN OF KING RAMA VI TO THE REIGN OF KING RAMA VII
DURING 1910-1934

AUTHOR : PHEERAPHAT HOAHERM

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : HISTORY

ADVISOR : ASSOC. PROF. SOMSRI CHAIWANICHAYA, Ph.D.

KEYWORDS : POLICY, DEVELOPMENT, ISAN, KING RAMA VI, KING RAMA VII

This research aimed to study the development policies of northeastern Thailand from the reign of King Rama VI to King Rama VII during 1910 – 1934. This research was conducted by employing a historical approach and presenting its results through an analytical description. The results found that the development policies of northeastern Thailand were divided into 3 parts.

The first part was the (1) process of developing policy, where the government undertook 3 major steps to decide on what policies to create for the specific region. During the first step, surveys were conducted by the local public service officers accompanied with ministers who were normally from the Royal family to observe public matters. The reports of the survey were then directly submitted to the central government in order to acquire a new Royal policy or to propose a specific project to the government. For the second step, the ministry received the issue, arranged a meeting and sent the reports to the King, to enquire on any further decisions or to allow the chancellor to assign the policy. In the third step, the ministry received the decision or the conclusion from the meeting of chancellors, then used a telegram to inform the precincts and allowed intendants to implement the policy later. However, in 1932, the local surveys that were conducted in the first step ended due to the downfall of the monarchy and the merge of a new democratic system of government. Thus, the incident caused a great change to the role of survey officers. They were replaced by high ranked military officers who were considered a part of the council of ministers. This shift led to the beginning of the intendance system. Then, intendant became the administrator, was transferred the authorities to the provincial governor.



The second part was (2) implementing the development policy of northeastern Thailand. It was found that the development of northeastern Thailand during the reign of King Rama VI and King Rama VII was implemented through the ministry by informing to the intendants, governors, chief district officers, subdistrict headmen, and village headmen. These high ranked officials were a part of 4 main departments including authority, transportation, economics, education, and other secondary sectors which were public health and forestry. In each precinct, there was an interior division which the main duty of administration in the aspect of authority; policies on population survey, settlement, dominance. Furthermore, it was found that during the reign of King Rama VI to King Rama VII, a new educational law was enacted. However, the people in the Northeast usually did not send their children to school during the years of 1907-1917. This was due to natural calamities, like droughts, that were common during this time period. Due to this, starvation was a huge issue and children were mainly needed at their parents' fields versus going to school.

The last part was, (3) the result of the policy. The results revealed that the Siamese government implemented development policy of northeastern Thailand during the years 1910-1934. They did this by assigning high-level public officials to conduct surveys on public matters, identify and create a specific policy that would turn into a new regulation for the area, and to inform local officials and citizens of the change and benefits that would come from it. The main policy that had the greatest impact in Siam dealt with the new policies for transportation and economics, which was a popular subject area during that time. In the meantime, the process of specifying the policy on the development of the northeastern in the decade of 1927, there was an additional change when sending 3 foreign scholars who were expert in economic to inspect on the public matters for 3 times.. This revealed that the government aimed to obtain any advantage they could from the northeastern region in terms of economics. They took the data from the surveys during 1927 to 1934 to identify policies that would help solve issues dealing with water, rice, and other aspects that were related to the typical northeastern citizen. In this regard, the government also helped increase the living quality of northeastern citizens through enacting 2 new educational projects. The first project was from 1925-1931 and the second one was from 1932-1938. The projects mainly focused on agriculture, hand crafts, commerce, and moral education. There was also a promotion of using the Thai language and to be involved in sports which



would improve health. The objective for these educational projects was to improve the nation as a whole, and to withhold Bangkok as the center of authority for all of its citizens.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมในสารคดี ชุด “แม่वादเมียปิยอร์น”: กลวิธีทางภาษากับการสื่ออุดมการณ์
- ผู้วิจัย : นัยนา วงศ์สาครำ
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : ภาษาไทย
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสพงศ์ ผิวพอใช้
- คำสำคัญ : การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม, กลวิธีทางภาษา, อุดมการณ์, แม่वादเมียปิยอร์น, กลวิธีทางภาษากับการสื่ออุดมการณ์

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม: กลวิธีทางภาษากับการสื่ออุดมการณ์นี้ เป็นการศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) จากวาทกรรมชุด แม่वादเมียปิยอร์น ของจันทร์ ศรีจรูญ แอนเดอร์สัน จำนวน 20 เล่ม เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่สื่ออุดมการณ์เกี่ยวกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาอุดมการณ์เกี่ยวกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมที่ปรากฏในสารคดีชุด แม่वादเมียปิยอร์น ผลการวิจัยพบว่า มีการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาทั้งหมด 7 กลวิธี ได้แก่ 1) การเลือกใช้คำศัพท์ (Lexical Choices) แบ่งเป็น การใช้คำเรียก (Terms of Address) และการเลือกใช้คำกริยา (Transitivity and Verb Processes) 2) การใช้อุปมาอุปไมย (Metaphor) 3) การใช้มุขมุกตบ (Presupposition) 4) การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ (Rhetorical Question) 5) การกล่าวอ้าง (Claiming) 6) การใช้ถ้อยคำนัยผกผัน (Irony) และ 7) การใช้สำนวน (Idioms)

อุดมการณ์ที่พบ คือ อุดมการณ์ความเป็นภรรยา (Wife) อุดมการณ์ความเป็นสามี (Husband) อุดมการณ์การมีชีวิตสมรส

ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับการสื่ออุดมการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรม ส่งผลต่อกันและกัน กล่าวคือ กลวิธีทางภาษาแสดงถึงชุดความคิดเกี่ยวกับการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม ที่ปรากฏอยู่ในสังคม ขณะเดียวกันชุดความคิดเหล่านั้นก็ต่อยอดและกำหนดวิถีปฏิบัติของคนในสังคมโดยเฉพาะคู่สมรสที่แต่งงานข้ามวัฒนธรรม ผู้คนในสังคมยังคงยอมรับและดำรงอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดและอุดมการณ์การแต่งงานข้ามวัฒนธรรมที่ปรากฏโดยการปฏิบัติตามและยึดถือแนวปฏิบัติบางประการเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสหลังการแต่งงานข้ามวัฒนธรรม



ABSTRACT

TITLE : CROSS-CULTURAL MARRIAGES IN GENERAL FEATURES “MAE WAD MIA BJORN”: LINGUISTICS STRATEGIES AND IDEOLOGIES

AUTHOR : NAIYANA WONGSAKHAM

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : THAI

ADVISOR : ASST. PROF. PASSAPONG PEWPORCHAI, Ph.D.

KEYWORDS : CROSS-CULTURAL MARRIAGES, LINGUISTICS STRATEGIES, IDEOLOGIES, MAE WAD MIA BJORN, LINGUISTICS STRATEGIES AND IDEOLOGIES

“Cross-Cultural Marriages in general features “*MAE WAD MIA BJORN*”: Linguistics strategies and Ideology.” This study was conducted by critical discourse analysis (CDA), using public discourses of which the content was related to the cross-cultural marriage. This study aimed to investigate language strategies with the identity transmission of ‘Mia Farang.’ This comes from 20 episodes of Chand Sricharoon Anderson’s travel experience narratives in *Mae Wad Mia Bjorn*. This study also aimed to investigate the linguistic strategies that will help present the ideology of cross-cultural marriages generally and in the mentioned discourse. The results showed that 7 linguistics strategies: 1) Lexical Choices: terms of address and transitivity and verbs processes, 2) Metaphors, 3) Presupposition, 4) Rhetorical Questions, 5) Irony, 6) Claiming, and 7) Idioms were used in the writing.

Three ideologies that were found in the study were 1) wife 2) husband and 3) marriage.

The relationship between linguistics strategies and the conveyance of cross-cultural marriage ideologies were influenced by each other; linguistic strategies conveyed a set of ideas about cross-cultural marriages that appeared in society while also influencing and determining the guidelines for those who were engaged in cross-cultural marriages, especially the spouses. People in society still accepted and adhered to the ideologies and ideas of cross cultural marriages to be guidelines for success within their own marriages



บทคัดย่อ

เรื่อง : ตำนานปรัมปรา: ความสำคัญกับกลุ่มชาติพันธุ์เยออำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ
ผู้วิจัย : ภัคพล บุญเหลือง
ปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : ภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.บุญชู ภูศรี
คำสำคัญ : ตำนานปรัมปรา, ความสำคัญ, กลุ่มชาติพันธุ์เยอ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1.เพื่อรวบรวมและแยกประเภทตำนานปรัมปราของกลุ่มชาติพันธุ์เยอ 2.เพื่อศึกษาบทบาทของตำนานปรัมปราในกลุ่มชาติพันธุ์เยอ 3.เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของตำนานปรัมปราในกลุ่มชาติพันธุ์เยอ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสารและภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2560 ตลอดทั้งการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในประเพณีพิธีกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอราชไศล

ผลการศึกษาพบว่า จากการรวบรวมตำนานปรัมปราที่รับรู้จากกลุ่มชาติพันธุ์เยออำเภอราชไศลได้ 16 เรื่อง และจากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของตำนาน ทั้งนี้ ทำให้เห็นว่า ตำนานปรัมปราที่มีความสำคัญกับกลุ่มชาติพันธุ์เยอ บทบาทของตำนานอธิบายให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เยอ อัตลักษณ์ของชาวเยอการมีบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมร่วมกันและอัตลักษณ์ทางภาษา ตำนานยังมีบทบาทในการอธิบายให้เห็นการประกอบประเพณีพิธีกรรม ประเพณีพระยากตะศิลารำลึก ประเพณีแข่งเรือยาวของพื้นที่อำเภอราชไศล บทบาทของตำนานยังเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวท้องถิ่นอำเภอราชไศล ตลอดทั้งตำนานยังอธิบายความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์เยอและร่องรอยการอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่อำเภอราชไศล รวมถึงเรื่องราวการเชื่อมโยงของประวัติศาสตร์

นอกจากนี้ ตำนานยังสะท้อนให้เห็นภาพสังคมและวัฒนธรรม สภาพสังคม การตั้งถิ่นฐาน การปกครอง ภูมินาม เศรษฐกิจ และการคมนาคม ส่วนภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม ตำนานสะท้อนให้เห็นความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์เยอที่เชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ ชาวเยอมีความเชื่อว่าพระยากตะศิลาเป็นบรรพบุรุษทางวัฒนธรรม เป็นผู้สร้างบ้านแปลงเมืองและเป็นผู้นำชาวเยอในการอพยพการตั้งถิ่นฐาน ซึ่งในแต่ละปีชาวเยอจะมีพิธีกรรมบูชาผีบรรพบุรุษ ทั้งนี้ ภาพสะท้อนของตำนานยังทำให้เห็นความเชื่อเรื่องสะไนเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ชาวเยอถือว่าสะไนเป็นเครื่องเป่าแห่งความศักดิ์สิทธิ์และมีบทบาทคล้ายสังข์ ชาวเยอจะใช้สะไนเป่าในพิธีกรรมสำคัญไม่ว่าจะเป็นการบวงสรวงผีบรรพบุรุษและประเพณีแข่งเรือยาว



ABSTRACT

TITLE : MYTHS: ITS SIGNIFICANCE ON NYEU ETHNIC GROUP IN RASISALAI
DISTRICT, SI SA KET

AUTHOR : PAKKAPHON BOONLAUNG

DEGREE : MASTER OF ARTS

PROGRAM : THAI

ADVISOR : BOONCHOO PHOOSRI, Ph.D.

KEYWORDS : MYTH, SIGNIFICANCE, NYEU ETHNIC GROUP.

This thesis aimed to study three points; 1) to assemble and classify the myths of Nyeu ethnic group 2) to study the role of myths of Nyeu ethnic group 3) and to study the myth effects on Nyeu ethnic group. The researcher collected data from 2016-2017 via field interviewing, documents, and participant observation in Rasisalai District.

The results showed that there were 16 myths of Rasisalai's Nyeu ethnic group. Additionally, myths crucially affected Nyeu ethnic group. The myths also showed the identity of Nyeu ethnic group that they had mutual ancestors and language identity. The myths also played a role in the explanation of ritual events, in Praya-Katasila Memorable Tradition, and Rasisalai Dragon Boat Racing Tradition, including the linking of histories.

In addition, the myths displayed the society and cultures, settlement, government, toponym, economy, and transportation. For cultural reflection, the myths represented the belief of Nyeu ethnic group about the spirits of their ancestors. Nyeu believed that Praya-Katasila was the ancestor of their culture, the city planner, and the leader in the settlement. Nyeu ethnic group worships their ancestors every year. They also believed that Sanai, an instrument, was a holy thing. Sanai played a role like a conch shell. Nyeu played Sanai in important rituals such as Ancestors Worship and Dragon Boat Racing Tradition.



บทคัดย่อ

เรื่อง	: เพศสถานะกับพลวัตความรู้ประมงในกลุ่มน้ำมูล
ผู้วิจัย	: ววรรณภา วงษ์พินิจ
ผู้วิจัย	: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	: ภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ มะโนรัมย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ
คำสำคัญ	: เพศสถานะ, พลวัต, ความรู้ประมง, แม่น้ำมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาพลวัตความรู้ประมงพื้นบ้านของผู้หญิงและผู้ชายในกลุ่มน้ำมูล จากอดีตจนถึงปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อศึกษาเงื่อนไขความแตกต่างในการสร้างความรู้ การส่งต่อความรู้ ความท้าทายและการต่อรองการนำความรู้ประมงพื้นบ้านไปใช้ในครัวเรือนของผู้หญิงผู้ชาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการทบทวนเอกสาร การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายชาวประมง ผู้ชาย 17 คนและผู้หญิง 18 คน

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ด้านการประมงพื้นบ้านในอดีตนั้น เป็นความรู้ที่พึ่งพาธรรมชาติ ผู้ชายและผู้หญิงมีความรู้ที่แตกต่างกันซึ่งสัมพันธ์กับการใช้พื้นที่และเครื่องมือประมงที่มีความต่างกัน อย่างไรก็ตามเมื่อเขื่อนราษีไศลสร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2536 แม่น้ำมูลกลายเป็นเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่มีความกว้างและลึกขึ้น ระบบนิเวศเกิดความเปลี่ยนแปลง ผู้หญิงไม่สามารถใช้ความรู้ในการจับปลาในพื้นที่ริมฝั่งเหมือนในอดีต ปัจจุบันผู้ชายและผู้หญิงได้เรียนรู้และและใช้พื้นที่เดียวกันในการจับปลา ผู้ชายได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้หญิง เพราะพวกเขาจับปลาด้วยกัน แม้ว่าผู้หญิงจะมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการประมง มีรายได้จากการจับปลาเพิ่มมากขึ้น แต่กลับพบว่าผู้หญิงเผชิญความท้าทายต่อการทำงานหนักและมีระยะเวลาในการทำงานเพิ่มขึ้นเพราะต้องการรักษาความอยู่รอดของครอบครัว ดังนั้นในอนาคต ความรู้ท้องถิ่นเกี่ยวกับประมงจะไม่หายไปแต่จะถูกผสมผสานกับความรู้วิทยาศาสตร์



ABSTRACT

TITLE : GENDER AND KNOWLEDGE DYNAMICE OF INLAND FISHERY IN THE MUN
BASUN

AUTHOR : WANNAPA WONGPINIJ

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : MEKONG REGIONAL STUDIES

ADVISOR : ASSOC. PROF. KANOKWAN MANOROM, Ph.D.

CO-ADVISOR : ASST. PROF. PINWADEE SRISUPAN, Ph.D.

KEYWORDS : GENDER, DYNAMICE, ISHERYKNOELEDGEF, MUN BASUN

This research aimed to study dynamics of women and men's knowledge of folk fishery from the past and the present, to predict future fishery trends and to study different conditions to create knowledge, transmission of knowledge, challenges and negotiations of the application of the fishery knowledge to women's and men's households. The qualitative research method was employed in this study including a literature review, a participation observation and in-depth interviews with the fishermen (17 males and 18 females).

The results showed that the local fishery knowledge in the past basically relied on nature. Men and women had different knowledge due to their different fishing areas and equipment. However, after the completed construction of Rasi Salai dam in 1993, the Mun River has turned into a reservoir which is wider and deeper. The ecosystem has changed. The female fishers were unable to catch fish in shallow river banks as in the past. The male fishers have learned and adapted their knowledge to catch fish in the same areas. Men transmitted their knowledge to the women. They catch fish together. Although, female fishers had opportunities to learn new knowledge and earned more incomes from fishing, they faced many challenges to survive their families such as a hard working and a longer working time. According to the conditions, local knowledge about fishery will still exist in the future, and it will be integrated with scientific knowledge.



บทคัดย่อ

- เรื่อง : การบริโภคปลาในบริบทการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำมูล
ผู้วิจัย : ศิระศักดิ์ คชสวัสดิ์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา : ภูมิภาคลุ่มน้ำโขงศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ มะโนรมย์
คำสำคัญ : การบริโภคปลา, ยุทธศาสตร์การดำรงชีพ, การเปลี่ยนแปลงของชุมชน

การศึกษาการบริโภคปลาในบริบทการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การบริโภคปลาของชุมชนในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำมูล ในฐานะที่เป็นวิถีการดำรงชีพที่สำคัญของชุมชน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของการบริโภคปลาและการปรับตัวของชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงสำหรับการดำรงชีวิตของชุมชนในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำมูล ภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยได้เจาะจงเลือกชุมชน 2 แห่ง ในพื้นที่ลำเซบก และห้วยชะยุ้ง ซึ่งเป็นลุ่มน้ำสาขาสายสำคัญของแม่น้ำมูลเป็นพื้นที่ศึกษาหลัก และอาศัยการสัมภาษณ์ การสังเกตตามแนวทางการศึกษาเชิงคุณภาพ พร้อมกับคัดเลือกอาสาสมัครให้ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลการบริโภคอาหารในครัวเรือนของตนเองต่อเนื่องกันเป็นเวลา 1 ปี ในช่วงเดือนสิงหาคม 2558 - กรกฎาคม 2559

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนในลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำมูลบริโภคปลาและสัตว์น้ำจืดที่ส่วนใหญ่สามารถหาได้เองจากแหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน เช่น ลำเซบก ห้วยชะยุ้ง บึง เลิง วังปลาต่าง ๆ และในนาข้าว เป็นต้น โดยมีอัตราการบริโภครวมเฉลี่ย 45.11 กิโลกรัมต่อคนต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49 ของการบริโภคอาหารโปรตีนทั้งหมด และสามารถช่วยลดภาระรายจ่ายทางด้านบริโภคอาหารโปรตีนของครอบครัวได้ในประมาณร้อยละ 43 ของการบริโภคอาหารดังกล่าว ขณะเดียวกันชุมชนยังใช้ประโยชน์จากปลาในฐานะแหล่งรายได้เสริมที่สำคัญ และบางส่วนถูกนำไปใช้สำหรับการเข้าถึงการบริโภคอาหารโปรตีนชนิดอื่น เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัวที่หลากหลายโดยเฉพาะเป็นเด็กรุ่นใหม่ที่ชอบกินปลาน้อยลง กระทั่งสามารถเรียกได้ว่าการกินอาหารโปรตีนชนิดอื่นก็เป็นการบริโภคปลาโดยทางอ้อมด้วย นอกจากนี้แล้วการบริโภคปลายังเป็นส่วนสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ทางเครือญาติและคนชุมชนผ่านพิธีกรรมความเชื่อ การแบ่งปันปลาและอาหาร รวมถึงการทำกิจกรรมการหาปลาบางอย่างร่วมกัน

อย่างไรก็ตามชุมชนทั้งสองแห่งกำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ หลากหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในแม่น้ำมูลที่ส่งผลกระทบทำให้ปลาบางชนิดสูญหายไปและหลายชนิดลดปริมาณลง ซึ่งเป็นประเด็นที่แทบไม่ได้มีการกล่าวถึงมาก่อน แต่ในบางพื้นที่การสร้างฝายขนาดเล็กด้วยความร่วมมือกันของชาวบ้านก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทำให้สามารถจับปลาได้มากกว่าที่อื่น ในเวลาเดียวกันวิถีการผลิตทางการเกษตรเปลี่ยนไปเป็นการผลิตเพื่อขายเป็นหลักมากขึ้น และมีวิถี



การดำรงชีพที่หลากหลายไม่ได้พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป ทั้งยังสามารถเข้าถึงอาหารชนิดอื่นได้อย่างสะดวกมากขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของตลาดขายสินค้าเข้าสู่ชุมชนโดยตรง ขณะที่สมาชิกที่เป็นคนหนุ่มสาวของชุมชนส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นไปทำงานอยู่นอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการบริโภคปลาและด้านหนึ่งก็นับเป็นการปรับตัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและการดำรงชีพของครอบครัว

การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการบริโภคนับเป็นยุทธศาสตร์การดำรงชีพที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของชุมชนในลำน้ำสาขาของแม่น้ำมูล และแสดงให้เห็นถึงการคงอยู่อย่างมีนัยสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพพร้อมกับสะท้อนให้เห็นการคงอยู่ในระยะของการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดของชุมชนบ่อฮีสาน



ABSTRACT

TITLE : FISH CONSUMPTION IN THE CONTEXT OF COMMUNITY CHANGE IN THE
TRIBUTARY OF THE MUN RIVER

AUTHOR : SIRASAK GAJA-SVASTI

DEGREE : MASTER OF ARTS

MAJOR : MEKONG REGIONAL STUDIES

ADVISOR : ASSOC. PROF. KANOKWAN MANOROM, Ph.D.

KEYWORDS : FISH CONSUMPTION, LIVELIHOOD STRATEGY, COMMUNITY CHANGE

The study aimed to scrutinise the circumstances surrounding fish consumption in communities located near tributaries of the Mun River in Ubon Ratchathani Province, Northeastern, Thailand, including the key livelihood strategies in the communities, and to study changes in fish consumption and community livelihood strategies in the context of rapid overall change. The research focused on two communities located near two tributaries of the Mun River—the Sebok River and the Huay Khayung Stream. Qualitative research methods were utilized; including interviews with key informants, participant observation and the selection of volunteers to record quantitative household food consumption data for an entire year (August 2015 – July 2016)

The results showed that communities located near tributaries of the Mun River mostly consumed fish and other freshwater animals that they caught themselves in tributaries such as the Sebok River, Huay Khayung Stream, as well as in wetland areas, deep-water pools and lowland rice farms. The average fish consumption per person is 45.11 kilogram per year, which constituted 49 percent of the total protein consumed. Fishing helped reduce household expenses related to food and protein consumption by approximately 43 percent. In addition, the community benefited from selling fish to generate extra income. This extra income was sometimes spent to buy other forms of protein that serves different needs in households, especially for the younger generation who tend to eat less fish. This pattern of consuming other protein could be considered to be indirect fish consumption, as people sold fish to purchase other food. Moreover, fish consumption played an integral role in strengthening relationships within families and communities, especially when



organizing ceremonies, and in relation to beliefs, food and fish sharing, and co-fishing activities.

However, the two communities studied were facing several changes, especially the untold impact of mega-dam construction, resulting in the extinction and decrease of some fish species in the Mun River Basin. But, some small irrigation projects by villagers in particular areas created the appropriate environment for better fishing. At the same time, agricultural production way changing to market production for sale. Accordingly, the communities had more livelihood strategies and did not rely solely on natural resources within the community anymore. Moreover, villagers could access other food conveniently because the market and the number of products available expanded directly into the communities. Also, the younger generation from the communities had largely migrated to work outside their communities and the agricultural sector more generally. These circumstances influenced changes in food consumption patterns, adaptations to ensure food security, and family living.

This study demonstrated that fish consumption was a key livelihood strategy in the communities located near tributaries of the Mun River. It also showed that subsistence economy remained important and constitutes part of the transformation of rural communities in Isan to a market economy.